

ДИЗАЙН ІНТЕР'ЄРУ ПРЕДМЕТНОГО СЕРЕДОВИЩА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Питель Наталія Степанівна

Викладач-методист спецдисциплін
Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола
natalya_pytel@ukr.net

Ющак Наталія Анатоліївна

викладач спецдисциплін вищої категорії, завідувач відділення дизайну
Галицький коледж імені В'ячеслава Чорновола
uchac@ukr.net

Маркович Марія Йосипівна

кандидат мистецтвознавства, доцент Тернопільського національного
педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
marijater@gmail.com

Анотація. В статті розглянуто проблему створення інтер'єрів предметного середовища нової української школи. Розглянуто елементи облаштування класу які мають бути мобільними, забезпечувати гнучкість, можливість швидкої реорганізації навчального процесу. Досліджено кольорові гармонії навчального простору.

Ключові слова: навчальний простір, обладнання, зонування, художньо-естетичні фактори, колір, емоції.

Ще донедавна в архітектурному середовищі сукупність мінімальних технічних вимог для створення сприятливих умов життєзабезпечення для групи населення з обмеженими можливостями враховувала лише потреби людей, які пересуваються на інвалідних візках. Тому, для визначення архітектурної доступності, використовувалися такі терміни: «сприятливе, або безпечне проектування», «проектування для особливих потреб», «концепція проектування без бар'єрів».

Та вже з третього тисячоліття терміни змінилися на «універсальний дизайн», або «дизайн для всіх» - дизайн, яким могли б скористатися найбільше людей, незалежно від віку, статі, чи особливих потреб. Отже, тема нашої статті є досить актуальною.

У 1987 р. група ірландських дизайнерів на Всесвітньому конгресі промислових дизайнерів «ICSID» домоглася включення до резолюції норми про те, що дизайнери в своїй роботі мають обов'язково враховувати фактор інвалідності. Вагомий внесок до впровадження принципів доступного дизайну вніс і американський архітектор Рон Мейс (1989 р.). Він почав використовувати термін «універсальний дизайн» і співставив його із терміном «доступний дизайн», який на той час уже використовувався фахівцями.

Предметно-просторове середовище навчально-ігрової зони дошкільного закладу для дітей, які потребують корекції фізичного та розумового розвитку, досліджували у своїх працях В. Ю. Самойленко, В. А. Абизов [3]. У працях Л.Г. Тарабасової досліджуються теоретико-методологічні засади соціалізації особистості дитини з особливими потребами [4].

В Маскатській угоді (пункт 4а), вказано, що стратегія інклюзивного навчання – це така організація роботи навчальних закладів, при якій враховують інтереси дітей з особливими освітніми потребами і забезпечують безпечний, вільний від насильства і соціальних бар'єрів, ефективний простір навчання для усіх [3].

Метою статті є розробка власного бачення дизайну інтер'єру шкільного приміщення з врахуванням принципів «універсального дизайну» та вимог нової української школи.

За твердженням Данила Косенка новий освітній простір – це не обов'язково реконструкція чи капітальний ремонт усієї шкільної будівлі [1], а створення в існуючому приміщенні предметного середовища, яке б позитивно впливало на успішність учнів.

Сучасний освітній простір ґрунтується на принципах гнучкості і стабільності. Стабільність забезпечує безперервність процесу, підтримує порядок у просторі. Але для успішного навчання необхідне впровадження різноманітних форм роботи, яке можливе лише за умови гнучкої організації середовища [2]. У організації предметного середовища класу це поєднання відбувається через відповідне зонування.

Новий простір шкільних приміщень – це невід’ємна складова освітнього середовища. Функціонально та ергономічно облаштований простір класу створює можливості для різноманітних форм навчальної діяльності, забезпечує сприятливу емоційну атмосферу, мотивує та налаштовує на продуктивну роботу.

Елементи облаштування класу можуть і мають бути мобільними, забезпечувати гнучкість, можливість швидкої реорганізації. Насамперед йдеться про учнівські робочі місця. Саме вони дозволяють учневі працювати як індивідуально, так і в команді, за умови трансформації столів.

Рис.1. Фактори, що впливають на предметний простір навчального приміщення

До художньо-естетичних факторів, що впливають на створення предметного середовища відносяться: композиційне розташування меблів, інформаційне наповнення за рахунок стендів, книжкових полиць та інше. Але вирішальну роль відіграє, однозначно, колір та світло. Саме вони створюють емоційну атмосферу, моделюють настрій, сприяють навчальній діяльності або ж приглушують її. До сьогоденішнього дня вважали, що найкращим кольором предметного середовища освітніх закладів є зелений колір та всі його відтінки. Проте, у сучасній школі учні не вважають зелений колір пріоритетним у інтер'єрі класу. Проведені опитування серед школярів констатують наступне: учням молодшої школи комфортніше у теплих тонах (це асоціація з теплом домашнього затишку, опікою батьків). Учні середньої та старшої школи бачать простір класу у холодних тонах. Підлітки також схвально ставляться до ахроматичних кольорів: білого, чорного, всіх відтінків сірого.

Рис. 2. Колір у навчальних приміщеннях

Акценти у шкільних приміщеннях добре впливають на концентрацію уваги. Акцентами навчального середовища є навчальні стенди на стінах, навчальні столи, та аксесуари у кутку релаксації чи відпочинку.

Меблювання та облаштування також мають бути ненав'язливим. Помилково наповнювати клас різнокольоровими столами, стільцями, шафами. Для меблів слід обирати один-два кольори, які гармонійно поєднуються з кольором стін; колірними акцентами можуть бути окремі деталі, що не перебувають увесь час у полі зору, – наприклад, опори столів чи сидіння стільців [4].

Додаткові матеріали, такі як коробки, кошики, лотки для навчальних матеріалів відволікають увагу учнів, якщо вони різнокольорові. Краще, якщо вони матимуть один-два кольори, хай навіть яскраві, але в гармонії із загальним настроєм класу.

Рис 3. Зонування класу НУШ

Для експозицій учнівських робіт необхідно виділити окрему зону, обласшовану в колористиці навчального приміщення. Акцентувати її яскравими кольорами недоречно, адже експозиція, що буде розташовуватись у цій зоні і так привертатиме увагу. Найважливішим моментом дизайну класної кімнати це правильне зонування простору.

Отже, принципи універсального дизайну є стратегією, спрямованою на те, щоб проектування та створення компонентів навчального середовища, виробів, Інформаційно-комунікаційних технологій чи послуг були однаково доступні та зрозумілі всім, відповідали вимогам спільного використання, максимальною мірою у якомога незалежний та природний спосіб, бажано без необхідності в адаптації чи застосуванні спеціалізованих рішень.

Сучасні класні меблі мають бути ергономічними, міцними та безпечними. Важливі форма, розмір і вага, модульність. Полиці для унаочнення потрібно створювати легкодоступними, без засклення.

Місцем, де дизайнер може розгорнути всю свою фантазію є коридор. Цей простір може бути яскравим, із розписом стін та підлоги. Акцентами відпочинкового простору можуть бути зони для рухливих чи інтелектуальних ігор.

ЛІТЕРАТУРА

1. Азін В. О., Байда Л. Ю., Грибальський Я. В., Красюкова-Еннс О. В. Доступність та універсальний дизайн : навч.-метод. посіб./ за заг. ред. Байди Л. Ю., Красюкової-Еннс О. В. — К., 2013. —128с.
2. Trinity Lutheran College, Ashmore, Australia Фото: tlc.qld.edu.au
3. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю, 2006. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
4. Як створити шкільний простір, що мотивуватиме учнів навчатися [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://nus.org.ua/articles/yak-stvoryty-shkilnyj-prostir-shho-motyvuvatyme-uchniv-navchatysya/>

